

KONGL.
VETENSKAPS-
ACADEMIENS
HANDLINGAR,
FÖR ÅR 1839.

STOCKHOLM, 1841.

TRUCKTE HOS P. A. NORSTEDT & SÖNER,
Kongl. Boktryckare.

Beskrifning öfver en i Skåne funnen fossil Sköldpadda, jemförd med andra i Svensk jord funna qvarlefvor af samma djurordning;

af

S. NILSSON.

Det är bekant, att ingen Sköldpaddart nu mera lefver i vildt tillstånd i länderna norr om Östersjön, och man känner icke heller att någon lefvat här, så långt tillbaka historien minnes. — Närvarande lilla afhandling har till föremål att ådagalägga, att en *söttvattens-Sköldpadda*, hörande till släktet *Emys*, verkligen lefvat i vildt skick, icke blott i det gamla Skånes träsk och floder, utan äfven i östra kusttrakterna af Svenska landet, ända upp i Östergöthland, och lefvat här samtidigt, sannolikt med landets urinvånare, och ganska säkert med åtskilliga af de djurarter, som ännu förekomma i samma trakter af halfön.

Under förliden sommar (1839) träffades vid torfskärning en sköldpadda på 8 fots djup i fasta torfsjorden och ungefär 1 fot från dess botten, i

en torfmose vid Gräfve af Brågarps pastorat här i Skåne. Då jag, af det till mig lemnade fragmentet, såg att det tillhört en söttvattenssköldpadda, företog jag en resa till stället, der den blifvit funnen, dels för att hese lokalen, och dels för att försöka att uppleta flera bitar af samma fossila djur. Detta lyckades såvida, att jag nu har för mig hela ryggskölden, med undantag af sista och näst sista vertebralplåten samt de två bakersta marginalplåtarna (c. 11—11.). Dessutom erhöll jag främre hälften af bröstskölden (*Tab. I. fig. 1.*). Det är lätt att se, att denna sköldpadda tillhör släktet *Emys*, och att hon visar stor likhet med den ännu i sydligare länder af vår världsdel levande *Emys lutaria* BONAP.

Redan år 1820 blefvo tvenne sköldpaddor, hörande till släktet *Emys*, funna vid gräfningen af Götha-kanal i Östergöthland "på 15 fots djup under jordytan, i grusåsen vid Nordskogsvägen nära intill Svartjordshålan" och beskrifna af den allt för tidigt bortgångne forskaren, Professor J. W. DALMAN, i Kongl. Vetenskaps-Academiens Handlingar för sistnämnda år *).

Då det för ännuets utredning syntes mig i första rummet vara af vigt att erfara, om de i Östergöthland funna fragmenter tillhört samma art, som den nu ur en Skånsk torfmose uppräfd; så begärde jag och erhöll ur Kongl. Vetenskaps-Academiens Museum till läns de ofvan nämnda i Östergöthland funna fragmenterna, och för hvilket ynnestfulla meddelande jag på samma gång betygar Kongl. Academiens min tacksamhet, som jag har äran att till samma Kongl. Academi

---

*) Kongl. Vetensk. Acad. Handl. 1820, 2. p. 286.

öfverlemnade resultaterna af de undersökningar, jag genom dess godhet varit i tillfälle att anställa.

Af de tre fossila exemplar, som jag nu har för mig, är det Skånska, i anseende till ryggskölden, ej blott det minst ofullständiga, utan äfven det som i den mjuka torfjorden bäst bibehållit sin naturliga form. Jag skall därför först beskrifva detta, och sedan dermed jemföra de öfriga.

Ryggskölden (*Tab. I. fig. 1.*) är $8\frac{1}{4}$ t. lång, $5\frac{6}{8}$ t. bred och nära 3 t. hög. Sedd ofvanifrån är den oval, med främre ändan nästan tvär och bakre mer afrundad; bräddarna mest utstående vid bakre sjerdedelen och ryggsidorna mest kullriga vid midten; sjelfva ryggen nästan platt och endast på 4:de ryggplåten försedd med ett obetydligt spår till köl. Denna sköld är nemligen tecknad med djupa fåror mellan de hornplåtar, med hvilka den varit betäckt och som visa, att dessa varit, utom marginalplåtarna, följande: 1:o längs ryggen 5, af hvilka den främste, som är längst af alla, bildar en aflång fyrkant, mycket bredare framtill än baktill; derefter följa 3 sexhörniga, mer breda än långa och på den bakersta af dessa ett spår efter köl; den sista är femhörnig och mycket mer bred än lång. På hvardera ryggsidan äro fåror efter 4 plåtar af hvilka den främsta varit bredast och trekantig, de två följande aflångt fyrkantiga nästan jembreda; den bakerste kortast och femkantig. Marginalplåtarna (hornbeklädnaden) hafva varit 1 udda framtill, mycket liten, smal och jembred, och dessutom 12 på hvardera sidan.

Sedd från sidan bildar äfven konturen en måttligt bågböjd linea, den undra snarare en mycket

trubbig vinkel under främre tredjedelen. I genomsnitt visar ryggskölden en båge, som är mera platt i midten, men kullrig på sidorne och hvars bredd är nära dubbelt af dess höjd.

De genom sömmar förenade benplåtar, hvar-af ryggskölden består, kunna indelas i *vertebralplåtar*, *refbensplåtar* och *marginalplåtar*.

1:o *Vertebralplåtar* (*Tab. X. fig. 1. a1—a10*). Af dessa är den främsta störst, sexhörnig med olika bräddar och hörn: den bakersta brädden kortast, den främsta dernäst; af sidobräddarna en snedt framåt, en snedt bakåt; dessa äro ungefär lika långa. På insidan, som baktill är något konkaverad, sitta på tvers två små upphöjningar, som ligga bakom 8:de halsvertebern. Näst främsta i storlek är den näst sista och dernäst den sista vertebralplåten *). Den förra är bredt trehörnig, med främre hörnet afstympadt och bildande som med den smalaste af alla vertebralplåtar (*a 10*). Bakre brädden är i det hela båg- höjd och till större delen genom som förenad med bakersta vertebralplåten. Denna är fyrhörnig med en skåra i midten af bakre brädden (*a 11*). De öfriga vertebralplåtarna (*a2—a9*) äro i allmänhet sexhörniga med främre sidobräddarna minst.

2:o *Refbensplåtarna* (*Tab. II. fig. 1, b1—b8*). Dessa äro förenade genom parallela sömmar och smalast äro 3:dje, 5:te och 7:de; bredast äro 1:sta och 8:de, emedan hvardera i sjelfva verket innehåller två hopväxta refben, hvilket ses deraf,

---

*) Dessa två saknas hos det Skånska exemplaret; men de finnas bland fragmenterna af det brutna Östgötha exemplaret och passa fullkomligt till det Skånska, utom det att de tillhört ett något mindre exemplar. (*Tab. II. fig. 2. a 11—a 12*).

att från livardera gå till rebben och fästa sig der *två* capitâ costarum; då från hyardera af de andra rebben blott utgår och fäster sig *ett* caput costæ (som dock här på de flesta är afbrutet). Af de två nämnda plåtarna (1 och 8) är den främsta störst och har den främre brädden mer böjd i vinkel, bakre mer rät; dock är längden större än bredden. Åttonde rebbensplåten, hvars bakre brädd ofvan midten bildar en vinkel, har på inre sidan och på likå afstånd från främre och bakre brädden, en oval upphöjning med konkaf yta och inåt högre brädd. På denna yta stödjer sig Bäckens Os ilium i förening med processus transversi från sacrum. Från hvardera rebben utgår en tand fram i en motsvarande marginalplåt, nämligen.

Från rebben N:o 1 närmast undra brädden går en tand fram i marginalplåten N:o 3;

Från midten af rebben N:o 2 går en tand in på midten af marginalplåten N:o 4;

Från rebben 3, i plåten 5,

— — 4 — 6,

— — 5 — 7,

— — 6 — 8,

— — 7 — 9,

— — 8 — 10.

På de tre sista äro tänderna korta, breda och afrundade. Baktill stöter första rebben till vertebralplåten N:o 2 och med en liten del till N:o 3; framtill till marginalplåten 2 och 3;

2:a	refbenet	stöter	bakåt	till	N:o 3,	något	till	4,	framåt	till	3	och	4.
3:e	—	—	—	4	och	5	—	—	—	5	—	6.	
4:c	—	—	—	5	—	6	—	—	—	6	—	7	
5:e	—	—	—	6	—	7	—	—	—	7	—	8.	
6:e	—	—	—	7	—	8	—	—	—	8	—	9.	
7:e	—	—	—	8	—	9	—	—	—	9	—	10.	
8:e	—	—	—	9	—	10	—	—	—	10	—	11.	

3:o *Marginalplåtarna* (c 1—c 11). Dessa äro 11 på hvardera sidan och omgifva hela brädden af ryggskölden, utom framtill och baktill, der vertebralplåten går ut till brädden. De 3 främre och de 7 bakre marginalplåtarna hafva iunga intryck för fästet af sternum. Dessa intryck (*Tab. I. fig. 1. Tab. II. fig. 3.*) börja på marginalplåten N:o 4 och sluta på N:o 7; de bilda tillsammans en lågböjd trind och föga djup fåra, som är bredast framtill på 4:de och i synnerhet baktill på 7:de marginalplåten. Från 5:te refbenet går tanden fram i bakersta delen af impressionen för sternalfästet.

Beträffande sjelfva *vertebrerna*, så finnas 9 fastväxta, som alla mottaga refben, och af hvilka den främsta och bakersta, hvardera mottager ett helt och en del af ett följande. De främsta vertebrerna äro på främre sidan helt platta, de medlersta hoptryckta, och af dem de öfriga mer trinda, de undra försedda med köl. Den öfversta fastväxta vertebern, som är den första ryggsvertebern, skall nedanföre närmare beskrivas.

Af bröstskölden till det skånska exemplaret är blott främre hälften hittills tillvaratagen. Den liknar till alla delar samma ben i Östgöthalexemplaret, men är större, nemligen längden $3\frac{1}{2}$ t. bredden öfver crura 5 t.

Näst det nu beskrifna exemplaret vilja vi till undersökning företaga det i Östergöthland funna

exemplar, som Professor DALMAN beskrifvit och aftecknat p. a. st. *Tab. VI.* (nat. storl.). Vår planche *Tab. I. fig. 3.* (half storlek).

Det befinnes till dels utvändigt öfverdraget med ett svart fastsittande stoft. Längden är 7 tuni; men både den och i synnerhet bredden är vida större än i naturligt skick, emedan hela skölden har genom påliggande tyngd blifvit platttryckt.

Af ryggskölden finnes allt, utom några marginalplåtar vid ena sidan; men af detta exemplar finnes också platt intet annat än ryggskölden.

Jemföra vi detta med det Skånska, så finna vi de motsvarande delar till form och sammansättning lika, med den skillnad, att det Östgötska är betydligt mindre och företer följande små afvikelser: väl börjar bröstsköldens fäste-intryck på 4:de marginalplåten och sträcker sig till 7:de, men tanden af 5:te refbenet går ej fram i fästeimpressionen, utan stadnar öfver och bakom den. Öfver inre brädden af impressionens bakersta del är en konkaverad del, som saknas hos det Skånska, der impressionens kavitet går tillbaka till margo af plåten. Här synes söm mellan 9:de och 10:de vertebralplåten, der den sistnämde är bredast.

Det andra Östgötha exemplaret, som fått brun färg, liksom det Skånska, är sönderfallet och deraf finnas blott skilda ben. Det har varit större än det sist beskrifna, men dock mindre än det Skånska. Ryggsköldens fäste-impression har liksom hos det Skånska, en tand af 5:te refbenet, som framgår i dess bakersta del, men äfven här står den just i bakbrädden, och 7:de marginalplåten går ej tillbaka öfver impressionen, utan slutas vid den. Utvändigt bilda marginalplåtar-

na öfver sternalfästet en rät vinkel med skarp kant mellan öfre och yttre sidan. Hos Skånska exemplaret finnes här ingen kant, utan blott en konvex yta; hos det förra Östgöthska finnes väl en vinkel, men dess kant är afrundad.

Dessa afvikelser äro ej af den beskaffenhet, att de antyda olika arter.

Bröstsölden till detta exemplar förefinnes, ehuru dess ben äro skilda och till en del brutna (*Tab. I. fig. 4.*). Dess omkrets är aflångt oval, framtill nästan tvär och försedd i midten med en föga märkbar skåra, baktill något smälare, afrundad och försedd med en större bredare skåra. Det består af 2:ne delar, en främre och en bakre, mellan hvilka, i synnerhet att sluta af det Skånska, någon rörlighet ägt rum. Främre delen är sammansatt af 5 plåtar, den bakre af 4. Af dessa 9 plåtar ligga de 8 parvis och den 9:de udda mellan de 4 främsta. Denna uddaplåt synes invändigt rhomboidisk, utvändigt mer oval (detta är tydligast hos det Skånska exemplaret). Från utsidan af 2:dra och 3:dje parplåten uppstiger en temligen bred fot (*a. b.*) och förenar sig med 4:de, 5:te, 6:te 7:de af ryggradens marginalplåtar. (Denna fot bildar 2:ne par crura: ett främre par (*a*) framom hvilket finnes en utskärning för utgången af djurets framben, och ett bakre par (*b*), bakom hvilket liksåledes finnes en ännu större utskärning för bakbenen. Af dessa är *crus anterius* kortast, och afståndet från dess bas till spets är vida mindre, än från samma ställe till suturen mellan de främsta parplåtarna. Öfra brädden, som är tjock, tyär, otandad, dock ojemn och synes ha varit öfverdragen med brosk, har fäst sig i en grop på ryggsöldens ofvannämnda marginalplåtar (*Tab. II. fig. 3. jemsför pag. 8.*). Af detta

exemplar finnas åtskilliga smärre ben hörande till inre skelettet, och hvilka nedanförl skola beskrifvas.

Emedan dessa fossila fragmenter böra jemföras med exemplar af nu lefvande arter, torde följande crinran ej anses öfverflödig:

I Europa lefva för närvarande tre arter söttvattenssköldpaddor, hvilka SCHWEIGGER upptog i sin *Prodromus Testudin*, under namn af

Emys europæa,

Emys caspica och

Emys lutaria.

Nyare Herpetologer hafva dock funnit sig föranlåtna att skilja nämde arter i 2:ne genera, *Emys* och *Terrapene*, till dels efter bröstsköldens olika fäste vid ryggskölden. Namnet

1) *Emys* har af BONAPARTE blifvit bibehållet endast för dem, som hafva bröstsköldens tjockare, tandlösa kant, fästad genom ligamenter i en grop på ryggsköldens marginalplåtar. Hit hörer blott 1 Europeisk art, nemligen *Emys lutaria* BONAP. Fauna Italica (skild från *Em. lutaria* SCHWEIG.), *Emys europæa* SCHWEIG., *Testudo lutaria* LINN., *Test. orbicularis* LINN., *Test. europæa* SCHOEPPF Schildkr. t. 1. — Denna art förekommer i Italien och på dess öar, i Portugal, Frankrike, Grekland, Ungern, Tyskland, der han går så långt i norr som till Preussen.

2) *Terrapene* BONAP. Faun. Ital. Bröstsköldens tunna kant griper med sina tänder in mellan tänderna af marginalplåtarnes tunna tandade kant. Hit höra 2:ne Europeiska arter:
a) *Terrapene caspica* BONAP. Testa ovata depressiuscula; margine integro replicato, supra hypochondria subdilata; sternum antice ob-

solete sinuatum (leviter emarginatum) postice bifurcum. *Emys caspica* SCHWEIGG. *Testudo caspica* GMEL. *Clemmys caspica* WAGL. Michahelles Isis 1829. p. 1295. Förekommer i Dalmatien, Grekland, trakten af Kaspiska hafvet. — *b) Terrapene Sigriz* BONAP. Faun. Ital. (I artikl. *Terrap. casp.*). Testa ovata depressiuscula omnino non carinata (MICH.) (junior unicarinata BON.) parum dilatata, margine integro, non replicato; sternum antice truncatum (non sinuatum) postice bifurcum. *Terrapene Sigriz* BONAP. — *Emys lutaria* SCHWEIGG., FITZINGER; *Clemmys Sigriz* MICHAH. Isis 1829. Förekommer i södra Spanien äfvensom i norra Afrika.

Det är med *Emys lutaria* BONAP. (*Em. europæa* SCHW.) och en *Terrapene*, hvilken kommer närmast *caspica*, som jag nu är i tillfälle att jämföra den här ifrågavarande fossila arten.

Af hvad jag redan anfört om bröstsköldens fäste i en grop på ryggsköldens marginalplåtar m. m. finner man lätt, att den tillhör släktet *Emys*. Jämförd med *Emys lutaria* BONAP. finnes den dermed hafva största likhet och skilja sig från *Terrapene* äfven i följande: Refbenet så väl 1:sta som 8:de är hos *Terrapene* bredare och kortare. Hos *Terrapene* går crus anterius sterna upp på insidan af 1:sta refbenet, och för enar sig dermed genom en sutur på en längs refbenet gående upphöjning; hos den fossila och *Em. lutaria*, hinner crus anterius på långt när icke refbenet; det stadnar på inre och undre margo af 4:de marginalplåten. — Crura anteriora äro hos den fossila och *Emys lutaria* uppåtriktade och mycket korta, nemligen mycket kortare än afståndet från deras bas till margo au-

terior af den benplåt, på hvilken de sitta. Hos *Terrapene* deremot äro samma crura uppåt och framåt riktade och mycket långa, nemligen längre än afståndet från basen till margo anterior af den benplåt, på hvilken de sitta. Crura posteriora deremot äro hos *Emys lutaria* mycket längre än de främre; hos *Terrapene* ej längre än de främre. Sidoflikarna vid skåran baktill hos bröstskölden äro, hos *Emys lutaria* och den fossila, afrundade, hos *Terrapene* spetsiga vid sidorna af en djupare skåra.

Hos *Emys lutaria* och den fossila finnas 8 vertebræ colli, hvilka hafva följande ledtytor:

1:sta	fram	till	enkelt	konkaf,	baktill	enkelt	konkaf.
2:dra	—	—	konvex	—	—	konkaf.	
3:dje	—	—	konvex	—	—	konkaf.	
4:de	—	—	konvex	—	—	konvex.	
5:te	—	—	konkaf	—	dubbelt	konvex,	
6:te	—	dubbelt	konkaf	—	dubbelt	konvex.	
7:de	—	dubbelt	konkaf	—	dubbelt	konkaf.	
8:de	—	dubbelt	konvex	—	enkelt	konvex.	

Hos mitt exemplar af *Terrapene* finner jag, i detta hänseende, blott den skillnad, att bakre ledytan hos 5:te och främre hos 6:te är enkel.

Beträffande *halsvertebrernas form*, så finnes hos de 7 främre ingen märkbar skillnad mellan *Emys lutaria* och den fossila; den skillnad som förefinnes hos den 8:de halsvertebern och den 1:ste ryggvertebern skall nedanför omtalas.

Skuldran (Tab. 2. fig. 5.) är alldeles lika samma ben hos *Emys lutaria*, blott med den skillnad, att det hos den fossila är större (Jemför Cuv. *Ossem. foss.* V. 11. p. 209. pl. XII. fig. 2.). Den består af 3 ben, som förena sig för att bilda *cavitas glenoidalis* för *Os humeri* (*d*). Det längsta af dessa ben (*a*) är, enligt CUVIER, *Scap-*

pula; det är nästan trindt, utåt något tjockare, inåt tunnare och mer hoptryckt, och förenar sig vertikalt genom en på inre sidan öppen båge med benet *b*, som CUVIER anser vara process. Acromion; det är något kortare än förra, utåt plattadt och temligen bredt. Benet *c*, som är bredast af alla och utåt plattadt, svarar enligt CUVIER mot *processus coracoideus*.

Os humeri (Tab. II. fig. 6—7) liknar till formen fullkomligt samma ben hos *Emys lutaria* (Jemf. Cuv. Ossem. foss. V. II. pag. 211. pl. XII. fig. 7.). Det är S-formigt höjdt; med hufvudet nästan klotformigt, dock med större dimension framifrån bakåt än på sidorna; nedåt är benet utvidgadt med en fära, som ligger parallelt med yttre brädden.

Bäckenet (Tab. II. fig. 8.) består af tre ben, hvilka förenade bilda Acetabulum: *a*) *Os ilium*, som här ses i förkortning; *b*) *Os pubis* och *c*) *Os ischii* (Jemf. Cuv. l. c. p. 213. pl. XII. f. 18, 19).

Os femoris liknar *Os humeri*, men hufvudet är större, aflångt-ovalt och snedsittande (Tab. II. fig. 9.). Fåran längs brädden saknas.

Alla dessa ben, som tillhöra det bruna, fossila Östgötha exemplaret, äro till formen fullkomligt lika sina motsvarande ben hos den nu lefvande *Emys lutaria*. Det är således intet tvifvel, att ju den fossila tillhör denna samma art. Skada likväl, att vi ej erhållit hufvudet till något af de fossila exemplaren; ty i hufvudets ben uttrycker sig artskillnaden bestämdare, än i någon annan del af skelettet. Blott i ett par vertebrer har jag kunnat finna någon märkbar olikhet mellan den lefvande och fossila *Emys lutaria*. Dessa vertebrer äro den 8:de halsvertebern

och den 1:sta ryggvertebern; hvilka jemförda förete följande:

A) 8:de Halsvertebern hos

<i>Emys fossilis:</i> Fig. 10—11.	<i>Emys lutaria:</i> Fig. 12, 13.	<i>Terrapene:</i> Fig. 14, 15.
<i>Kroppens bakre artikulationsyta, en rundt oval knapp; främre, dubbelt transverselt ovala. Under dessa en starkt uppstående knöl på hvardera sidan om den höga hoptryckta process. spinosus. Bågen med en längskant, från hvilken baktill utgå i båge 2:ne ribbor längs ryggen af process. obliqui posteriores (c-c). Mellan dem baktill en mindre upphöjd ribba. Artikulationsytan på process. obl. anter. plan; på poster. intager hela processens framsida (c.c).</i>	<i>Kroppens bakre artikulationsyta en nästan rund knapp; främre . . . . . ovala; under dessa en något uppstående knöl på hvardera sidan om den låga process. spinosus. Bågen ofvan med en längskant, från hvilken baktill utgå i spetsig vinkel 2:ne ribbor &c.; mellan dem ingen ribba; Artikulationsytan på process. obl. anter. på längs konkaverad; på posteriores intager den nästan blott halva framsidan.</i>	<i>Kroppens bakre artikulationsyta en transverselt aflång ledknapp, främre . . . . . ovala; under den är kroppens undra sida nästan platt . . . . . om process. spinos. Bågen ofvan trindad utan längskant, men baktill med en bred knöl, från hvilken i båge utgå 2:ne ribbor nedåt baksidan af process. obliqui posteriores (cc); mellan dem ingen ribba. Artikulationsytan på process. obliqui anter. på längs något konkaverad.</i>

Häraf följer, att *den fossila Emys* äfven till detta ben mest liknar *Emys lutaria*; men att bågen baktill vid utgången af process. obliqui m. m. företer sådana olikheter, att de åtminstone icke kunna hafva sin grund i olika ålder.

B) 1:sta Ryggvertebern hos

<i>Emys fossilis:</i>	<i>Emys lutaria:</i>	<i>Terrapene:</i>
1:mo <i>Det Skånska exemplaret: fig. 16. a.</i>	<i>Fig. 18. a.</i>	Hos <i>Terrapene</i> är
Kroppen mer bred än lång, helt platt, fögs konkaverad och med knappt märkbar kant under främre artikulations-kaviteteten.	Kroppen lika bred som lång, framifrån bakåt konkaver. med en liten utåt böjd grop på hvardera sidan om den något högre trindade mellandelen. En mycket utstående kant under främre artikulationsytan.	detta ben mycket mindre bredt än långt, platt-trindadt, på mitten smalast och utan spår till längsgropar. Främre artikulations-ytan utan uppstående kant.
2:0 <i>Det minsta Östgöthska: fig. 17. a.</i>		
Kroppen något mindre bred än lång, helt platt och utan uppstående kant under artikulationsytan; två knappt märkliga upphöjningar löpa parallelt med sidobräd-darne.		

C) 2:dra Ryggvertebern: fig. 16—18. b.

Platt bred, längs midten föga konvex.	Platt-trindad, i midten smalast.	Trindad, i midten smalast.
NB. Det Skånska och Östgöthska äro här i lika.		

Resultatet äfven häraf blir, att den fossila har större likhet med *Em. lutaria* än med någon annan; men att olikheter visa sig, som ej kunna ha sin grund blott i olika ålder.

Hurudan *färgen* varit hos de fossila, synes så mycket mindre kunna bestämmas, som de tunna hornartade plåtar, hvarmed bensköldarna va-

rit beklädda, af tiden förstörts, likasom hornen alltid äro förstörda på de Oxskallar, som vi finna i våra torfmosar, och blott hensteglarna finnas kvar. På det större Östgötha-exemplaret befinnes dock epidermis fläcktals qvarsittande på sternum, och visar temligen hurudan dess färg varit. Den har nemligen der varit blekgul (nu hvit) och strålförmigt marmorerad med svart (Kongl. Vet. Akad. Handl. p. a. st. Tab. VII. fig. 3.). Således har den äfven till färgen liknat *Emys lutaria*.

Af dessa med all noggrannhet anställda undersökningar synes mig följa, 1:o att alla tre i Sverige hittills funna fossila sköldpaddor tillhöra en och samma art. 2:o att denna art i de flesta hänseenden fullkomligt liknar den ännu i Europa lefvande *Emys lutaria*; men att 3:o några sådana formolikheter visa sig hos alla de fossila exemplaren, som antyda, att de utgjort en från den lefvande skild *varietet*. Denna varietet, som tillhört vår nord, skulle jag derefter vilja benämna:

Emys lutaria BONAP.

— *varietas borealis*.

Då det nu knappast kan betvillas, att den i Sverige funna fossila sköldpaddan tillhört samma art, som den ännu i det sydligare Europa lefvande, så måste man medgifva, att hon här lefvat under ganska gynnsamma förhållanden för att kunna utveckla sig till en så betydlig storlek. I sjelfva Italien är, enligt BONAPARTES intyg (i dess mästerliga *Fauna Italica*), vanliga längden från 4 till 6 tum, och sällan öfvergår den 8; den här i Skåne funna har hållit en längd af $8\frac{1}{4}$ tum, och de Östgöthiska hafva varit något mindre.

Det är väl knappt tänkbart, att dessa fossila sköldpaddor tillhört sådana exemplar, som genom
men-

människors åtgärd blifvit införda i landet *). Ty för det första tillhöra de alla en och samma art, och denna är icke en sådan, som lefver på landet, utan en art som lefver i sött vatten, och hvilken, så vidt jag vet, icke hos oss hålles tam. För det andra tillhöra de just den art, som ännu finnes längst mot Norden i vår verldsdel. För det tredje lefver denna art i det sydligare Europa just i sådana trakter, der vildsvinet ännu finnes och der Bisonoxen fordom bevisligen funnits; och i Skåne är hon funnen i samma trakter med qvarlefvor af dessa 2:ne djurarter; och hvilket allt bevisar, att hon fördragit och ännu fördrager samma klimat som de. För det fjerde hafva dessa fossila Sköldpaddor blifvit funna hos oss under förhållanden, som antyda att de lefvat här i vildt skick. Den Skånska fanns i en trakt, som fordom utgjort ett vidsträckt träsk och de Östgöthska under en grusås samt på ett djup, dit de omöjligt sjelfva kunnat gräfva sig, utan der de sannolikt vid någon inträffad katastrof blifvit af en grusbädd betäckta. Dessutom visa de fossila exemplaren att de tillhört en lokalform, skild från den nu lefvande.

Frågan för huru lång tid sedan dessa Sköldpaddor lefvat här i Sverige, torde aldrig kunna bestämdt besvaras. Att de lefvat här sedan landet redan fått sina fleste nu varande djurarter, finner man sig befogad att sluta, dels deraf, att i samma mose och på samma djup med Sköldpaddan funnos i torfven calcinerade skal af åtskilliga söttvattens snäckor och musslor, som ännu

---

*) Redan Profess. DALMAN ansåg detta mindre sannolikt. p. 292.

lefva i Skånes träsk, t. ex. *Paludina impura*, *Valvata cristata*, *Cyclas cornea* m. fl. och dels deraf att i gamla torfmosar, som synas vara af lika ålder med den ifrågavarande, finnas ben af *Vildsvin*, *Elgar*, *Renar*, *Bäfrar*, *Hjortar*, *Rådjur* och *Bisonoxar* m. fl., hvilka icke till arten kunna skiljas från de nu lefvande. Men att, detta oaktadt, en lång tid förflutit sedan ifrågavarande Sköldpadda lefde här, kan man sluta af flera skäl: 1:o Den synes här hafva lefvat och utvecklats sig under gynnsammare klimatförhållanden än för närvarande i norra Tyskland. 2:o Samma gamla torfmosar, hvori hon finnes, hysa äfven benlemningar af redan öfver allt på jorden utdöda djurformer, t. ex. af *Bos primigenius* (Urus) och af en *Björnart*, om hvilken jag framdeles torde få tillfälle att närmare yttra mig; 3:o Den grusas hvori Östgötha exemplaren blifvit funna, har sannolikt tillhört en jämförelsevis gammal tid. (Se ALEX. BRONGNIART: *Notice sur les blocs de roches des terrains de transport en Suède. Annales des sc. nat.* 1828).

Tillägg till ofvanstående Afhandling.

Under innevarande sommar (1840) har jag erhållit fragmenter af ett annat exemplar af samma Sköldpaddart och funnet i en annan trakt af Skåne, nemligen i en torfinose vid Fuglie, Annex till Hvällinge. Djuret fanns äfven der alldeles helt, men blott några få fragmenter tillvaratogos, hvilka slutligen blefvo, jemte några andra fynd, inköpta af Prosten JEAN BRUZELIUS, som

vänkskapsfullt aflemnade dem till mig. Dessa fragmenter, som tillhört ett något mindre exemplar än det förut beskrifna Skånska, utmärka sig genom en friskhet och hårdhet, som ej varseblifves hos något af de förut funna, och hvaraf någon kanske skulle finna sig föranlåten till den slutsats, att arten icke länge härstädes varit utdöd. Denna slutsats vore dock förhastad; ty erfarenheten har visat mig, att de friskaste benlemningar finnas under de mäktigaste torflager och vid sjelfva botten på blåleran. Sådana voro Rendjursben, som funnos i torfmosen under Gärabacken utanför Trelleborg, och hvilka bevisligen legat der i mer än 2000 år, och sådant var det Uroxskellet, som under innevarande sommar (1840) uppgräfdes ur en djup torfmos vid Önnarp. Emedlertid bidrager ifrågavarande exemplar till ytterligare bevis för den redan yttrade öfvertygelsen, att *Emys lutaria* fordom lefvat härstädes i vildt skick, samtidigt med Uren, Bisonoxen och vildsvinet.

Fig. 2

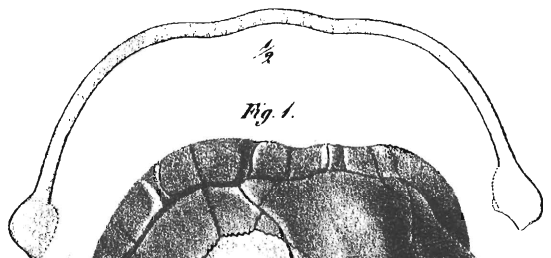

Fig. 1.

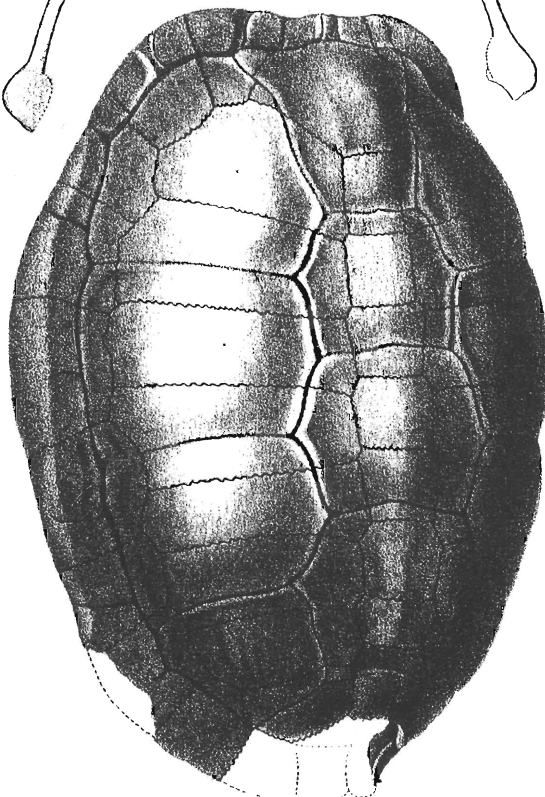

Fig. 3.

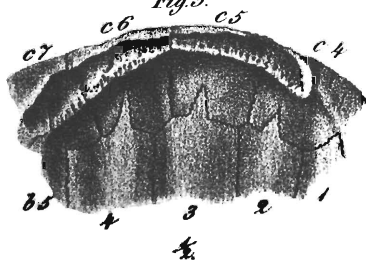

Fig. 1.

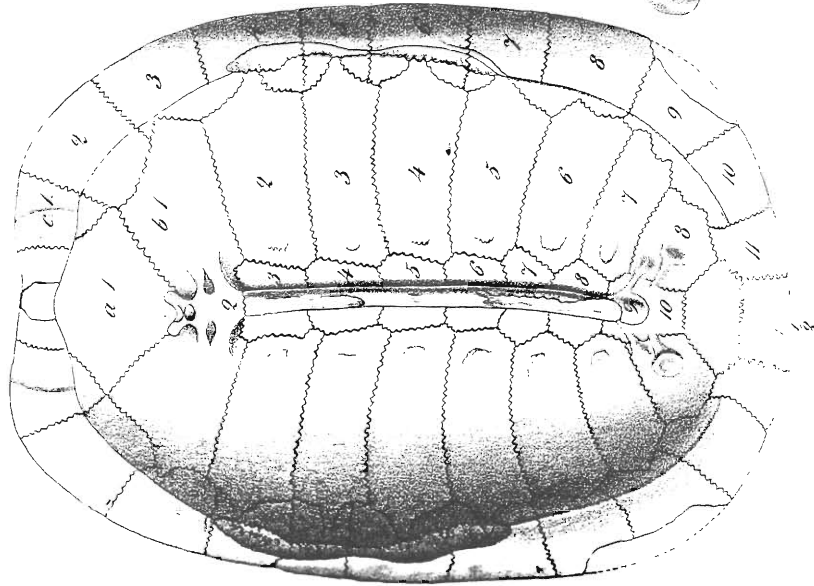

Fig. 8.

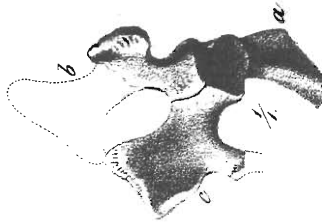

Fig. 7.

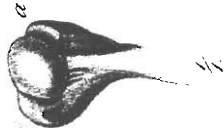

Fig. 6.

Fig. 3.

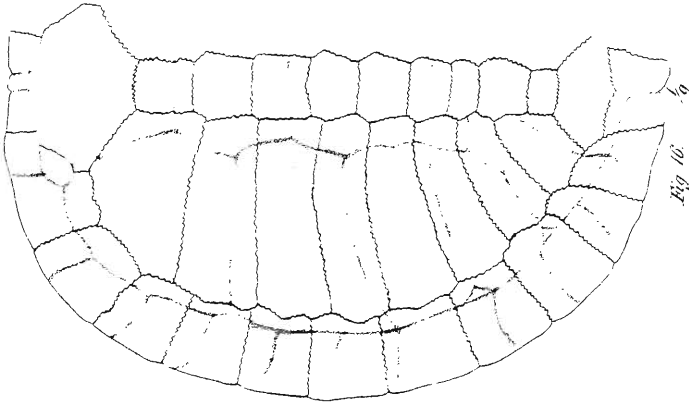

Fig. 9.

Fig. 4.

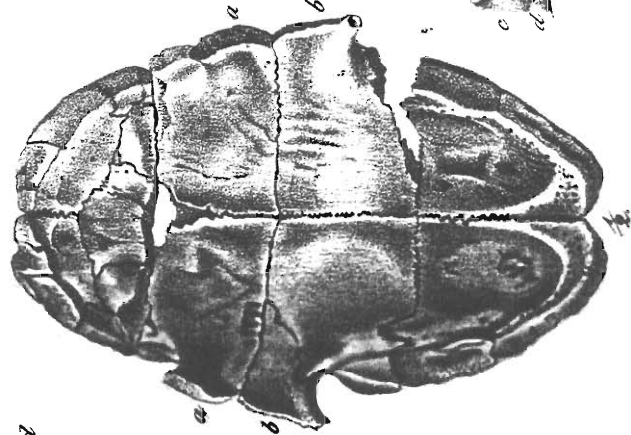

Fig. 5.

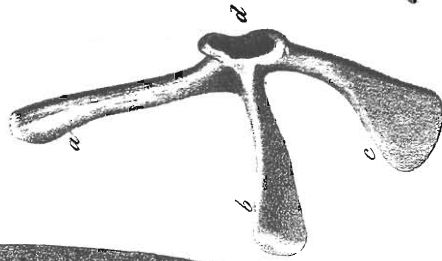

Fig. 16.

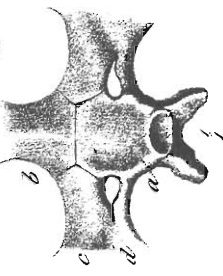

Fig. 17.

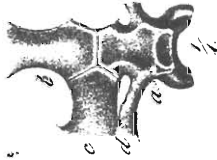

Fig. 13.

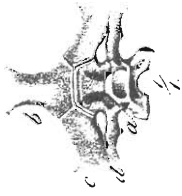

Fig. 14.

Fig. 15.

Fig. 14.

Fig. 13.

Fig. 11.

Fig. 11.

Fig. 10.

